

การสร้ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิธีใหม่แบบมีส่วนร่วม

อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

The Creation of a Novel Participatory Agrotourism Management Model

in Phop Phra District, Tak Province

รัชนิวรรณ บุญอนนท์*

Ratchaneewan Boonanont

ยชิตา กันหาหมิง*

Yuchita Kunharming

กนกนิตฐ จูรัตน**

Kankanit Jurach

Received : October 4, 2023

Revised : December 25, 2023

Accepted : February 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิธีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิธีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 10 คน และแบบสอบถามถามนักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน ส่วนการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิธีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ใช้แบบสอบถามถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลในรูปค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิธีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว (2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (5) ด้านการตลาด/การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว (6) ด้านมาตรการดูแลความปลอดภัย (7) ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วม และ 2) แนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิธีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า

*อาจารย์โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Lecturer in Tourism Industry Faculty of Management Science Kamphaeng Phet Rajabhat University

(Corresponding Author) e-mail: ratchaneewanmadee@gmail.com

**อาจารย์โปรแกรมวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

Lecture in Bachelor of Accounting Kamphaeng Phet Rajabhat University Maesot

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเข้าใจในเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมหลังการประชุม สามารถบอกถึงข้อเสียของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีเดิมได้ และสามารถนำความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม / รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร / การท่องเที่ยววิถีใหม่ / การมีส่วนร่วม

ABSTRACT

The objectives of this study were as follows: 1) to create a novel participatory to agrotourism management model in Phop Phra District, Tak Province and 2) to propose guidelines for drive the new participatory agrotourism tourism management model. The data collected by using focus group discussion with 10 people who related with agrotourism in Phop Phra District, Tak Province; using questionnaire with 50 tourists and also using questionnaire in the part of driving the new participatory agrotourism tourism in Phop Phra District, Tak Province with 30 related people. The quantitative data analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. The qualitative data analyzed by using content analysis. The research results had found that 1) the agrotourism management model had 7 features as; (1) tourist attraction, (2) tourist attraction activities, (3) staff involvement (4) tourist attraction facilities, (5) marketing and tourist attraction promotion, (6) safety measurement, and (7) tourism networks and participation. 2) driving the new participatory agrotourism tourism management model which hold the meeting and asked for the opinion had found that after the meeting all understand the above model. Moreover, they shared the disadvantages of original agrotourism and adapted to use a novel participatory to agrotourism management model in their own areas

Keyword : Participatory Agrotourism / Agrotourism Management Model / New Normal of Tourism / Participation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ แต่หลังจากที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ในประเทศไทย ซึ่งเริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม 2562 ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทยและการท่องเที่ยวโลกอย่างมาก ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศหยุดชะงัก รวมถึงส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยจากข้อมูลล่าสุดของกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยสะสมระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2563 มีจำนวน 6.7 ล้านคน

ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2562 ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 39.9 ล้านคน หรือหดตัวประมาณร้อยละ 83.20 นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด (COVID-19) ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงเป็นอย่างมาก โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงธันวาคม 2563 รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่ที่ 332,013 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 ซึ่งอยู่ที่ 1,911,808 ล้านบาท (ลดลงร้อยละ 82.6) (Economic, Tourism and Sports Division Ministry of Tourism and Sports, 2022) จากผลกระทบดังกล่าว ส่งผลให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของประเทศไทยได้หันมาใช้กลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศแทน และมุ่งเน้นการท่องเที่ยวแบบวิถีใหม่ (New Normal) อนึ่งนอกจากนี้ยังยึดแนวทางตามหลัก Social Distancing อย่างเคร่งครัด เช่น การใส่หน้ากากอนามัยปกคลุมแอลกอฮอล์ก่อนออกจากบ้าน และสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาเมื่ออยู่บนรถ ล้างมือ กินร้อน ใช้ช้อนตัวเอง การเว้นระยะห่างในระหว่างการท่องเที่ยว ใช้จ่ายผ่านมือถือแทนเงินสด เพื่อลดการสัมผัสระหว่างมนุษย์ (Economic, Tourism and Sports Division Ministry of Tourism and Sports, 2022)

จากการศึกษารูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยในยุคการท่องเที่ยววิถีใหม่ (Krungthai Bank, 2022) พบว่า นักท่องเที่ยวคนไทยนิยมเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นตัวเลือกแรก เที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้ๆ เที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ เป็นต้น และจากการศึกษาของ กองวิจัยการตลาดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Tourism Marketing Research Division of the Tourism Authority of Thailand, 2022) พบว่า รูปแบบแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในช่วงโควิด-19 ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และการท่องเที่ยวตามความเชื่อ ความศรัทธา เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติและกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรแบบผสมผสาน การประมง การเกษตรและป่าไม้ สวนผลไม้ การทำเกษตรอินทรีย์ การทำไร่สวนผสม การทำสวนดอกไม้ การเลี้ยงปลา เป็นต้น (Boonanont, 2015, p.38) ซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เติมเต็มไปด้วยประสบการณ์ที่หลากหลายและน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวหลายๆ กลุ่ม เป็นเหตุให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อยๆ บริษัทวิจัยการตลาดชั้นนำ Technovio ได้คาดการณ์ว่าตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั่วโลกจะมีการขยายตัวด้วยอัตราเติบโตต่อปีประมาณร้อยละ 18 ในช่วงปี 2562-2566 ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตรได้ (TCEB Thailand Convention, 2023) หลายรูปแบบและพื้นที่เกษตรกรรมหลายๆ แห่งได้ถูกพัฒนาให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยว นักวิชาการคาดการณ์ว่า “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร” เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะขึ้นมาเป็นกระแสหลักหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตอบโจทย์ทั้งการหลีกเลี่ยงพื้นที่ชุมชนหนาแน่น ได้ประสบการณ์ทั้งผจญภัย ได้เรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ นักท่องเที่ยวจะได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด โดยจะได้สัมผัสประสบการณ์และลงมือทำด้วย

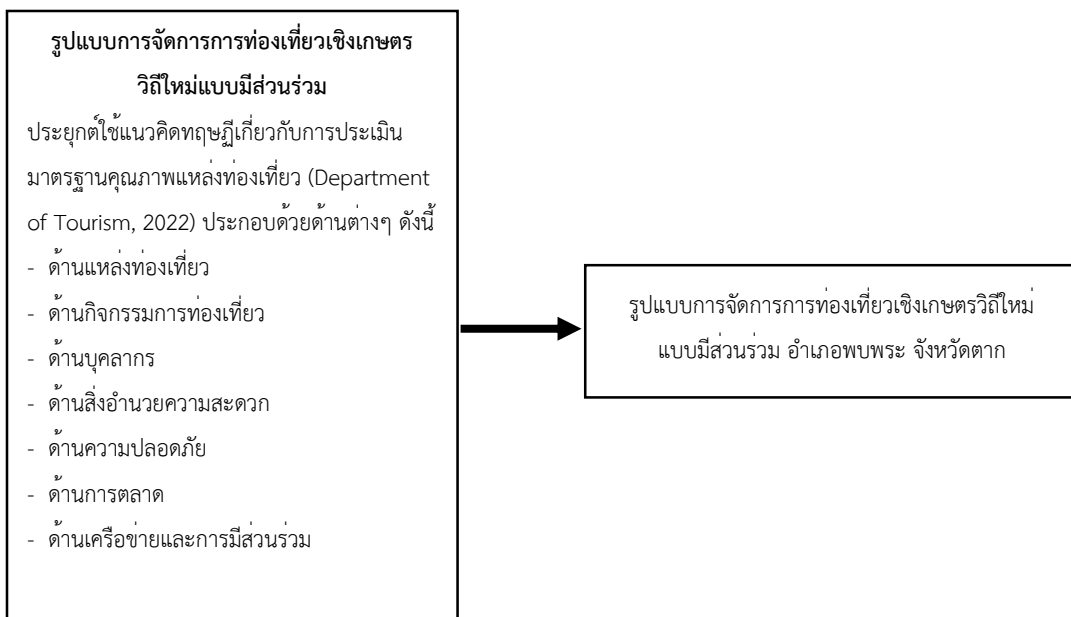
จังหวัดตากตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าไม้และภูเขา มีเนื้อที่ประมาณ 16,406.650 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตาก

อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด อำเภออุ้มผาง อำเภอท่าสองยาง และอำเภอวังเจ้า (Tak Provincial Office, 2022) กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดตาก คือ การท่องเที่ยว ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตากเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเดือนตุลาคม-มกราคม ซึ่งเข้าสู่ฤดูหนาวเป็นช่วงฤดูท่องเที่ยวของภาคเหนือ (High Season) แต่อย่างไรก็ตาม จังหวัดตากก็ประสบปัญหาด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดตากมีความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลายเท่าที่ควร เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม ขาดแคลนระบบสาธารณูปโภค ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่ทั่วครอบคลุมทุกพื้นที่ และทุกกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น (Tak Provincial Office, 2023) อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นอำเภอที่มีสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบสูง สลับกับเขาสูง เป็นอำเภอที่มีน้ำตลอดทั้งปี มีพื้นที่ทั้งหมด 625,088 ไร่ เหมาะสำหรับการทำเกษตร ดังนั้น ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพการเกษตร แต่จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้นำด้านการเกษตรของอำเภอพบพระ พบว่าประชาชนมีความต้องการพัฒนาพื้นที่การเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอพบพระเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน แต่เกษตรกรในอำเภอพบพระ ขาดความรู้และทักษะด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้น จากเหตุผลที่กล่าวมา จึงควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งรูปแบบที่ได้สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มขึ้นและส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรดีขึ้น รวมทั้งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่น จังหวัดและประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
2. เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอ พบพระ จังหวัดตาก มีวิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของอำเภอพบพระ จังหวัดตาก 5 ฝ่าย ประกอบด้วย ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และเกษตรกร ฝ่ายละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลทุกฝ่าย จะต้องเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหรือมีความรู้ด้านการท่องเที่ยวหรือมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวหรือมีถิ่นฐานตั้งอยู่ในอำเภอพบพระ อย่างน้อย 1 ปี

2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอพบพระ จังหวัดตาก คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยจัดทำหนังสือเชิญตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และผู้นำชุมชน ในจังหวัดตาก เข้าร่วมการทดลองการจัดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้จากการวิจัย และเนื่องจากการวิจัยเชิงทดลองซึ่ง Kerlinger (1986, p. 119) อธิบายไว้ว่า ควรใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คนขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check-list) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ และข้อความปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

ซึ่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด 5 ระดับ มีค่าการจัดอันดับตามเกณฑ์ของ Karnasutta (1999, p. 73) ดังนี้

- 1 แปลความหมายว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด
- 2 แปลความหมายว่า เห็นด้วยน้อย
- 3 แปลความหมายว่า เห็นด้วยระดับปานกลาง
- 4 แปลความหมายว่า เห็นด้วยระดับมาก
- 5 แปลความหมายว่า เห็นด้วยมากที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่ การมีส่วนร่วมเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดประเด็นสนทนากลุ่ม และสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็นสนทนากลุ่มและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

3. ส่งแบบสอบถามและประเด็นสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และด้านการท่องเที่ยว และด้านเกษตร จำนวน 5 ท่าน ให้ข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับข้อที่ใช้ได้มีค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.00

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอำเภอพบพระ จังหวัดตาก คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของครอนบัค (Cronbach) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.974

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือถึงผู้ให้ข้อมูลเพื่อนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ในการจัดสนทนากลุ่ม
2. จัดสนทนากลุ่ม จำนวน 1 ครั้ง เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก และจัดบันทึกข้อมูล
3. นำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปทดลองใช้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอพบพระ จังหวัดตาก คือสวนพริกคุ้มภัย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นระยะเวลา 1 เดือน ซึ่งการที่เลือกสวนพริกคุ้มภัยในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม เนื่องจากเจ้าของสวนยินดีให้ใช้สวนเป็นสถานที่ทดลอง
4. จัดทดลองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พร้อมเก็บแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่ร่วมทดลองกิจกรรม จำนวน 50 คน
5. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และนำไปใช้สรุปและเขียนรายงานวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปของค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations)

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งประยุกต์ตามเกณฑ์ของ Karnasutta (1999, p. 73) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเสนอแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอพบพระ จังหวัดตาก 5 ฝ่าย ประกอบด้วย ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และเกษตรกร ฝ่ายละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check-list) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ

ซึ่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด 5 ระดับ มีค่าการจัดอันดับตามเกณฑ์ของ Karnasutta (1999, p. 73) ดังนี้

1 แปลความหมายว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด
2 แปลความหมายว่า	เห็นด้วยน้อย
3 แปลความหมายว่า	เห็นด้วยปานกลาง
4 แปลความหมายว่า	เห็นด้วยมาก
5 แปลความหมายว่า	เห็นด้วยมากที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม เพื่อนำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือ
 2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2
 3. ส่งแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านการท่องเที่ยว และด้านการเกษตร จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรง (Validity) และความเป็นปรนัย (Objective)
 4. นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับข้อที่ใช้ได้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00
 5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอำเภอพบพระ จังหวัดตาก คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของครอนบัค (Cronbach) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.958
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
1. จัดทำหนังสือเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของอำเภอพบพระ จังหวัดตาก เข้าร่วมประชุม
 2. จัดประชุมแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 1 ครั้ง โดยมีขั้นตอนการจัดการประชุม ดังนี้
 - 1) นักวิจัยนำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

2) นักวิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมซักถามประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

3) นักวิจัยสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและนำไปใช้ในการเขียนรายงานการวิจัยต่อไป
การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปของค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations)

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งประยุกต์ตามเกณฑ์ของ Karnasutta (1999, p.73) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

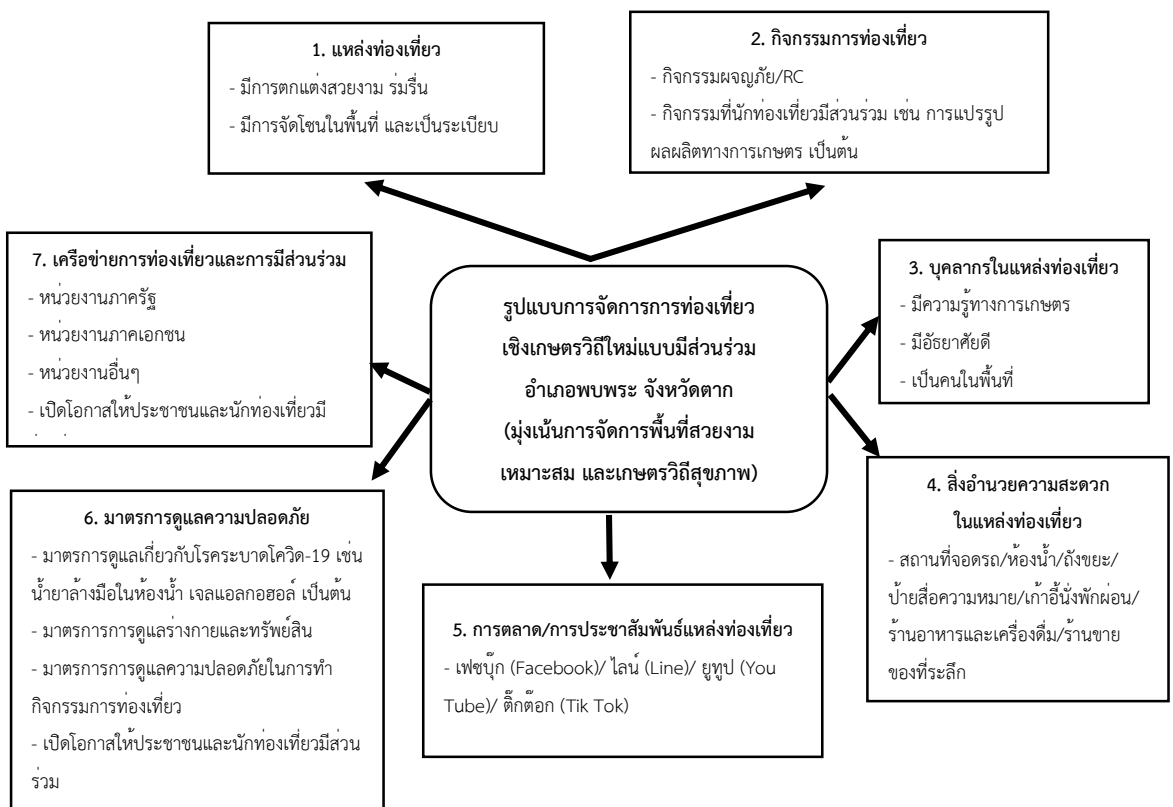
คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ได้เสนอแนวคิดในประเด็นต่างๆ ไว้ดังนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งควรมีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นอย่างดี เป็นระเบียบ มีความร่มรื่น สวยงาม ควรมีการจัดมุมถ่ายภาพที่หลากหลาย และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นในบริเวณใกล้เคียง ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะสร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนานให้กับนักท่องเที่ยว และทำให้นักท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะเวลานานขึ้น โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวควรอยู่ในลักษณะ ดังนี้ (1) กิจกรรมแบบผจญภัย หรือ กิจกรรม RC (Route Check) ในการหาผลผลิตการเกษตร (2) เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และร่วมทำกับเกษตรกร เช่น กิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กิจกรรมทำอาหารจากพืชสมุนไพรในแหล่งท่องเที่ยว ด้านบุคลากร หรือพนักงานในแหล่งท่องเที่ยวควรมีความรู้ด้านการเกษตร มีอัธยาศัยดี และเป็นคนในพื้นที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่จอดรถ ห้องน้ำ ถังขยะ ป้ายสื่อความหมาย ณ จุดที่สำคัญ และเก้าอี้นั่งพักผ่อน ด้านการรักษาความปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทุกแห่งควรมีมาตรการดูแลด้านความปลอดภัย ดังนี้ (1) มาตรการดูแลความปลอดภัยจากโรคระบาด เช่น โควิด-19 (2) มาตรการดูแลความปลอดภัยด้านทรัพย์สิน เช่น มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง ฯลฯ และ (3) มาตรการดูแลความปลอดภัยด้านการทำกิจกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการตลาด ควรทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ยูทูบ (You Tube) และติ๊กต็อก” (Tik Tok)

ส่วนด้านเครือข่ายการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วม นั้น เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวควรทำการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด เพื่อร่วมมือกันผลักดัน หนุนเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรประสบความสำเร็จ และด้านรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรอยู่ในรูปแบบผสมผสานกันระหว่างเน้นการจัดการพื้นที่ที่สวยงาม เหมาะสม และเน้นการเรียนรู้วิถีเกษตรบนวิถีสุขภาพ โดยสามารถสรุปรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว (2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (5) ด้านการตลาด/การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว (6) ด้านมาตรการดูแลความปลอดภัย และ (7) ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วม

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

หลังจากนั้น ได้มีการนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมอำเภอบพพระ จังหวัดตาก ไปทดลองใช้กับสวนพริกคุ้มภัย อำเภอบพพระ จังหวัดตาก และเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมฯ ผลการวิจัย พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 68.00 มีช่วงอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 20-30 ปี และช่วงอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.00 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.00 และระดับมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 66.00 รองลงมา คือ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.00 และ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.00 และ มากกว่า 25,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.00 ตามลำดับ ส่วนผลการศึกษาค้นคว้าคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.57) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.61) และ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยภาพรวม

รายการคำถาม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	4.56	0.57	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	4.52	0.61	มากที่สุด
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	4.51	0.63	มากที่สุด
4. ด้านการรักษาความปลอดภัย	4.50	0.65	มากที่สุด
5. ด้านการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว	4.47	0.64	มาก
6. ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	4.44	0.62	มาก
รวม	4.50	0.62	มากที่สุด

หมายเหตุ n = 50

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการบริหารจัดการพื้นที่ในสวนอย่างเป็นระบบและมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสวน ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.49, 0.53) รองลงมา คือ มีความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.61) และมีความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง เช่น สวนเตยธารณ ไร่ปฐมเพชร ฯลฯ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.54) ตามลำดับ ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกับเจ้าของสวน ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.57) รองลงมา คือ

กิจกรรมการทำอาหารจากผลผลิตทางการเกษตรให้นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.61) และการจัดมุมถ่ายภาพที่สวยงาม หลากหลาย กิจกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตร กิจกรรมศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ต่างๆ ในสวน ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.58, 0.61, 0.61) ตามลำดับ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีสถานที่จอดรถที่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.68) รองลงมา คือ มีถังขยะ/ที่ทิ้งขยะ เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.65) และมีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.61) ตามลำดับ ด้านการรักษาความปลอดภัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีมาตรการดูแลเกี่ยวกับโรคไวรัสโควิด-19 ได้แก่ จัดน้ำยาล้างมือในห้องน้ำ จัดวางเจลแอลกอฮอล์ตามจุดต่างๆ ฯลฯ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.61) รองลงมา คือ มีมาตรการดูแลความปลอดภัยในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.65) และมีมาตรการการดูแลร่างกายและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เช่น การจัดยามรักษาความปลอดภัย ฯลฯ ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.70) ตามลำดับ ด้านการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสวน ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.61) รองลงมา คือ มียานพาหนะบริการนำชมสวน ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.62) และมีร้านอาหารและเครื่องดื่มบริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.61) ตามลำดับ และด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความพร้อมด้านไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ฯลฯ ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ มีการกำหนดช่วงเวลาเปิด-ปิดที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.65) และมีจำนวนพนักงานที่เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.64) ตามลำดับ

อนึ่งนอกจากนี้ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อช่องทางในการทำตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ อันดับที่ 1 เฟซบุ๊ก (Facebook) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 อันดับที่ 2 ยูทูบ (You Tube) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และอันดับที่ 3 ดิกต็อก (Tik Tok) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 ด้านคุณลักษณะของพนักงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมฯ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้ด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา คือ มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 30.00 และมีธยายคติ คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฯ พบว่า อันดับที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆ ในจังหวัดตาก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 อันดับที่ 2 หน่วยงานภาครัฐ เช่น ททท. เกษตรอำเภอ และสถาบันการศึกษา ฯลฯ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00

2. แนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฯ มีความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนรูปการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสถานที่/ระยะเวลา ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.49) รองลงมา คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.64) และ ด้านการถ่ายทอดของนักวิจัย ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.56) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละ

ด้าน พบว่า ด้านการถ่ายทอดของนักวิจัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักวิจัยใช้ภาษาบรรยายเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ การตอบคำถามของนักวิจัย ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.56) และความพร้อมของนักวิจัย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.57) ตามลำดับ ด้านสถานที่/ระยะเวลา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่จัดมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ความพร้อมของอุปกรณ์ในการขับเคลื่อน ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.47) และความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดประชุม ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.56) ตามลำดับ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเข้าใจในเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมหลังการประชุมและสามารถบอกถึงข้อเสียของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่ได้ ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ สามารถบอกถึงความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมได้ และสามารถบอกถึงประโยชน์ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมได้ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.68, 0.57) ตามลำดับ และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถนำความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้ ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ สามารถนำความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ ได้ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.73) และสามารถให้คำปรึกษาในเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมแก่ผู้ที่สนใจทั่วไปได้ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม ควรอยู่ในรูปแบบผสมผสานกันระหว่างเน้นการจัดการพื้นที่ที่สวยงาม เหมาะสม และเน้นการเรียนรู้วิถีเกษตรบนวิถีสุขภาพ โดยรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว (2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (5) ด้านการตลาด/การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว (6) ด้านมาตรการดูแลความปลอดภัย และ (7) ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วม ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ Laophuangsak, Rattanapongpinyo & Phasansinthuwong (2023) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตรเพื่อยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตรฯ มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วม และขัดแย้งกับการศึกษาของ Thamsarn, Sriwongwana & Sihaban (2019) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว 2) การจัดการสถานที่ 3) การจัดการให้บริการและกิจกรรม 4) การจัดการพัฒนาบุคลากร

และ 5) การจัดการด้านการตลาด ที่ขัดแย้งกันเป็นเพราะว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอ พงษ์พระ จังหวัดตาก มีองค์ประกอบ 7 ด้าน แต่การพัฒนาแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วิถีเกษตรเพื่อยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี มี 6 ด้าน และรูปแบบการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดอุบลราชธานี มี 5 ด้าน

2. แนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอ พงษ์พระ จังหวัดตาก พบว่า ผู้เข้าร่วมการขับเคลื่อนมีความเข้าใจในเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมหลังจากการเข้าร่วมประชุมและสามารถบอกถึงข้อเสียของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่ได้ และสามารถนำความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้ จากผลการขับเคลื่อนดังกล่าว สะท้อนว่าเกษตรกรสามารถนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมไปใช้ได้จริงในแหล่งท่องเที่ยวของตน ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ Tancharoen (2017) ทำการศึกษาวิจัยแนวทางการรับรู้และการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบางขันแตก ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเรื่องการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือนมากที่สุด จากสื่อแผ่นพับที่ผู้วิจัยได้จัดทำและเผยแพร่โดยจัดกิจกรรมบริการวิชาการและแจกจ่ายไปยังผู้นำชุมชนและชุมชนทุกหมู่บ้านก่อนเก็บข้อมูลภาคสนาม ที่ขัดแย้งกันเป็นเพราะว่าแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอ พงษ์พระ จังหวัดตาก มุ่งเน้นการนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฯ ไปใช้ แต่การศึกษาวิจัยแนวทางการรับรู้และการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบางขันแตก มุ่งเน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอ พงษ์พระ จังหวัดตาก มีองค์ประกอบ 7 ด้าน และจากการที่มีการนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้จริงในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอ พงษ์พระ เป็นระยะเวลา 1 เดือน และสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดตาก ได้แก่ เกษตรอำเภอ พงษ์พระ เกษตรจังหวัดตาก และการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตาก เป็นต้น ควรมีการนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมฯ ไปกำหนดในเชิงนโยบาย โดยให้เกษตรกรนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วมฯ ไปประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวของตนเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมและสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกับเจ้าของสวน รองลงมา คือ กิจกรรมการทำอาหารจากผลผลิตทางการเกษตรให้นักท่องเที่ยวชิม และการจัดมุมถ่ายภาพที่สวยงาม หลากหลาย กิจกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตร กิจกรรมศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ต่างๆ ในสวน ตามลำดับ ดังนั้น เกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ควรนำกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าว ไปใช้ในแหล่งท่องเที่ยวของตน เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน และความสนุกสนาน ให้กับนักท่องเที่ยว ได้อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นระยะเวลาเพิ่มขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีมาตรการดูแลเกี่ยวกับโรคไวรัสโควิด-19 ได้แก่ จัดน้ำยาล้างมือในห้องน้ำ จัดวางเจลแอลกอฮอล์ตามจุดต่างๆ รองลงมา คือ มีมาตรการดูแลความปลอดภัยในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ และมีมาตรการการดูแลร่างกายและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เช่น การจัดยามรักษาความปลอดภัย ฯลฯ ตามลำดับ ดังนั้น เกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรนำความคิดเห็นดังกล่าวไปปฏิบัติใช้ในแหล่งท่องเที่ยวตนต่อไป

4. จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อเครือข่ายการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วม พบว่า เกษตรกรควรมีการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆ ในจังหวัดตาก และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวฯ ดังนั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรประสบความสำเร็จ และมีความเข้มแข็ง เกษตรกรควรนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปฏิบัติข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่แบบมีส่วนร่วม อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ควรเน้นการจัดการพื้นที่สวยงาม เหมาะสม และเน้นวิถีเกษตรบนวิถีสุขภาพ ดังนั้น หลังจากที่เกษตรกรได้มีการนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฯ ดังกล่าวไปใช้ในพื้นที่ตน สักระยะหนึ่ง ควรทำการวิจัยเพื่อประเมินผลรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฯ อีกครั้ง เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Boonanont, R. (2015). **Strategic tourism management**. Kamphaeng Phet: Kamphaeng Phet Rajabhat University. [In Thai]
- Department of Tourism. (2022). **Guide to assessing the quality standards of agricultural tourism destinations**. [Online]. Available: <https://www.dot.go.th/pages/126>. [2022, December 10]. [In Thai]
- Economic, Tourism and Sports Division Ministry of Tourism and Sports. (2022). **COVID-19 and its impact on Thai tourism**. [Online]. Available: https://www.mots.go.th/download/BannerLink/PBVol01Covid_DigitalEd.pdf. [2022, December 20]. [In Thai]

Karnasutta, P. (1999). **Statistics for behavioral research**. Bangkok: Chulalongkorn University.

[In Thai]

Kerlinger, F. N. (1986). **Foundation of Behavioral research**. (3 rd ed.). Tokyo: Longman.

Krungthai Bank. (2022). **Exploring travel behavior in the New Normal when Covid changes**

Life. [Online]. Available: <https://krungthai.com/Download/economyresources/>

EconomyResourcesDownload_450. [2022, December 10]. [In Thai]

Laophuangsak, P., Rattanapongpinyo, T., & Phasansinthuwong, A. (2023, January-April). The

Development of Agricultural Learning Tourism Model for Creative Tourism

CapacityBuilding in Kanchanaburi. **Journal of Yala Rajabhat University** [Online Serial],

18, (1). Available: https://so04.tci-haijo.org/index.php/yrh_human/article/view/251288.

[2023, May 5]. [In Thai]

Tak Provincial Office. (2022). **General information about Tak Province**. [Online]. Available:

<https://web.tak.go.th/>. [2022, December 20]. [In Thai]

Tak Provincial Office. (2023). **Tak Province Development Plan**. [Online]. Available:

<http://web.tak.go.th/upload/files/U-1675315230.pdf>. [2023, February 20]. [In Thai]

Tancharoen, S. (2017). Community Based TourismManagementand Sustainable Tourism

Development of Bangkantaek Communityin Samutsongkhram Province.

Journal of International and Thai Tourism [Online Serial], 13, (2). Available:

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jitt/issue/view/9631>. [2022, February 10]. [In Thai]

TCEB Thailand Convention. (2023). **Agricultural tourism Natural experience for MICE**

Travelers. [Online]. Available: [https://intelligence.businessevents thailand.com/](https://intelligence.businessevents thailand.com/files/insights/23715706216201.pdf)

files/insights/23715706216201.pdf. [2023, February 4]. [In Thai]

Thamsarn, P., Sriwongwanna, J., & Sihaban, K. (2019, September-October). The Development

Model of Agrotourism Management of Ubon Ratchathani Province. **Journal of MCU**

Peace Studies [Online Serial], 7, (5). Available : [https://so03.tci-thaijo.org/index.php/](https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/207058)

journal-peace/article/view/207058. [2023, January 12]. [In Thai]

Tourism Marketing Research Division of the Tourism Authority of Thailand. (2022). **Tourist**

behavior in the covid-19 situation. [Online]. Available:

<https://tatreviewmagazine.com/article/thai-travel-behavior-in-covidmosphere/>.

[2022, January 20]. [In Thai]